

конституційного контролю) [2, с. 40].

Таким чином, парламентаризм – це такий устрій системи державної влади, за якого парламент займає особливе місце в державному механізмі, виступає як єдиний орган законодавчої влади та єдиний загальнонаціональний представницький орган, що має суттєвий авторитет та здійснює значний вплив на всі сфери державного й суспільного життя в певній країні. Безперечно, що у кожній державі організація парламенту має свої особливості, але там, де є справжній парламентаризм, парламенти мають низку спільних рис (виконують функції представництва народу, приймають закони, визначають напрями державної політики, беруть участь у формуванні інших органів державної влади, здійснюють парламентський контроль). У сучасних умовах розвитку будь-якої держави значення парламентаризму неухильно зростає і це не є випадковим, оскільки від його розвитку залежить просування суспільства в напрямі розбудови демократичної, соціальної та правової держави.

Список використаних джерел:

1. Держава у правовому вимірі: навч. посіб. у питаннях і відповідях / [Т. Є Кагановська, Є. І. Григоренко, Я. О. Григоренко, О. С. Передерій; за ред. Т. Є. Кагановської]. – Х.: Право, 2013. – 586 с.
2. Державне (конституційне) право зарубіжних країн (навчальні матеріали та схеми) : посіб. для підготов. до іспитів / К. О. Закоморна. – Х.: Право, 2014. – 264 с.
3. Гринюк Р. Ф., Захарченко М. А. Конституційне право зарубіжних країн: Навчальний посібник. – Видання друге, перероб. і допов. – К.: Істина, 2009. – 376 с.
4. Еллинек Г. Общее учение о государстве. – СПб.: Юридический центр Пресс, 2004. – 752 с.

Проблеми статусу територіальної громади в умовах сучасних реформ

Гуральник В.М., аспірант Київського університету туризму, економіки і права

Система місцевого самоврядування становить основу будь-якого демократичного суспільства. Тому потребує аналізу статус особливого суб'єкта місцевого самоврядування – територіальної громади, визначення проблем і перспектив його удосконалення в умовах демократичних реформ.

Територіальна громада – це жителі, об'єднані постійним проживанням у межах села, селища, міста, що є самостійними адміністративно-територіальними одиницями, або добровільне об'єднання жителів кількох сіл, що мають єдиний адміністративний центр [1]. У Конституції 1996р., Законі «Про місцеве самоврядування в Україні» 1997р. територіальна громада, по-перше, проголошується первинним, центральним суб'єктом місцевого самоврядування, основним носієм його функцій і повноважень. По-друге, під цим визначенням законодавець розуміє також територіальну основу місцевого самоврядування – село, селище і місто [2-3]. Іншими словами, до територіальної громади можуть належати не лише громадяни України, а й іноземці та особи без громадянства, що постійно проживають у межах села, селища, міста і користуються, згідно зі ст.26 Конституції такими ж правами і свободами, а також виконують такі ж обов'язки, як і громадяни України, за винятком, встановленим чинним законодавством.

Конституційний Суд України звернув увагу, що в Конституції зберігається поняття територіальної громади (ст.95), що не узгоджується з терміном «громада», визначеним у пропонованій редакції ст.133

Конституції і т.д. [4]. Тут громада визначається адміністративно-територіальною одиницею, до якої входять жителі одного або декількох населених пунктів та яка має визначені в установленому порядку межі її території. Тобто відбулося певне суміщення понять.

Ці поняття повинні бути розмежовані для чіткого визначення первинного суб'єкта місцевого самоврядування. Отже, територіальна громада – це складна форма суспільної організації, сукупність місцевих жителів, об'єднаних на публічних засадах у межах певної території. Вона наділена конкретною правосуб'єктністю, а саме: – правом формування відповідних органів; – правом проведення місцевих референдумів; – правом управління місцевими бюджетами та комунальною власністю тощо.

Територіальна громада має правові підстави і можливості для самостійного вирішення чи контролю за здійсненням місцевих питань. При цьому розподіл компетенції органів місцевого самоврядування з реалізації таких питань у ст.143 Конституції не закріплено, не встановлюється і система органів самоврядування, що мають право здійснювати ці повноваження [2; 5]. Таку деталізацію визначають законодавчі акти у сфері місцевого самоврядування.

У системі місцевого самоврядування в Україні найслабшою ланкою, без сумніву, є територіальна громада, хоч формально це базовий елемент даної системи. Про це свідчать вади її структури, юридичного й фактичного статусу тощо. Територіальні громади загалом не структуровані організми, у них немає елементів громадської багатоманітності та публічної конкуренції. Вони мають переважно атомістичну структуру (кожен член громади сам за себе), тому панує байдужість та пасивність до спільних, громадських справ. Також громада немає чітко визначеного правового статусу. Правові акти наділяють її певними правами й обов'язками, але громада позбавлена прав юридичної особи, хоча в неї є майно, фінанси, установчі права тощо [6]. Вочевидь в Україні вона до певної міри має фіктивний правовий статус, що дозволяє приховати справжню владу самоврядування і реальних розпорядників її майна. Водночас територіальні громади реально відповідають місцевим бюджетом, коли необхідно відшкодувати збитки чи компенсувати шкоду через незаконні рішення ради. Не всі громади мають місцеву еліту та професійних посадових осіб, здатних утверджувати ідеали місцевого самоврядування, інколи жертвуючи для спільних громадських справ. Також панує недовіра громадян до органів самоврядування територіальних громад.

Усе це зумовлює необхідність продовження демократичних реформ, спрямованих забезпечення ефективності діяльності територіальних громад, механізмів реалізації їх правового статусу в інтересах місцевого населення та держави.

Список використаних джерел:

1. Батанов О.В. Територіальна громада – основа місцевого самоврядування в Україні. – К.: Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2001. – 260 с.
2. Конституція України // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст.141.
3. Про місцеве самоврядування в Україні. Закон України 1997 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1997. - № 24, ст. 170.
4. Рішення Конституційного Суду України від 13.10.2005 №9-рп/2005 у справі про особливості здійснення виконавчої влади та місцевого самоврядування в районах м. Києва; Рішення Конституційного Суду України від 13.07.2001 № 11-рп/2001 у справі про

адміністративно-територіальний устрій; Рішення Конституційного Суду України від 09.02.2000 № 1-рп/2000 у справі про місцеве самоврядування // Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua/>

5. Європейська Хартія про місцеве самоврядування // Місцеве та регіональне самоврядування в Україні – К., 1994. – Вип. 1/2 (6/7). – С. 71.

6. Баймуратов М. О., Григор'єв В. А. Муніципальна влада: актуальні проблеми становлення й розвитку в Україні. – Одеса: АО БАХВА, 2003. – 192 с.

Проблемні питання класифікації видів публічної служби

Гуральник М.М., аспірант Київського університету туризму, економіки і права

Важливим та необхідним є здійснення аналізу природи інститутів безпосередньої демократії, що дозволяють реалізувати громадянам право на участь в управлінні державними і суспільними справами, поряд з іншими такими як вибори, референдуми тощо.

Йдеться насамперед про державну службу, яка у широкому значенні розглядається як особливий правовий, політичний, соціальний, економічний, організаційний інститут державної влади. служба полягає у класичному управлінні, здійсненні державної діяльності, забезпеченні самого управлінського процесу, так і в діяльності щодо врядування, організації взаємозв'язку держави та суспільства, а також у соціально-культурному обслуговуванні людей.

Дискусійним є питання щодо класифікації окремих видів державної служби. Конституційні засади поділу державної влади на окремі гілки дозволяють виділити державну службу в органах законодавчої, виконавчої та судової влади, а також державну службу в органах прокуратури. У той же час суттєві особливості характерні для військової служби, служби в органах внутрішніх справ, прокуратури, митних і податкових органах, дипломатичної служби. Беручи до уваги світовий досвід, фахівці виокремлюють два її основних типи:

1) цивільну (служба в обласних чи районних державних адміністраціях держави, в управлінських наднаціональних інституціях Євросоюзу);

2) мілітаризовану (військова служба, служба в органах внутрішніх справ, податковій міліції, митних органах, гірничорятувальна служба) [1; 3].

Обидва види служби характеризуються схожими ознаками, утворюючи об'єктивно необхідні для держави підвиди для здійснення спеціальних функцій з особливою внутрішньогалузевою компетенцією. Отже, цивільна служба, будучи за своєю суттю немілітаризованим різновидом державної служби, дає змогу відносити до неї й ті категорії службовців, які не передбачені законодавством України про державну службу (зокрема, службовців залізничного обслуговування, державних нотаріусів, поштових службовців, викладачів державних вищих навчальних закладів).

За іншим критерієм сучасна публічна служба може поділитися на такі типи:

1) державну (включає в себе цивільну й військову служби);

2) громадську (муніципальна служба, служба в державних організаціях і установах, апаратах політичних партій, громадських об'єднаннях, недержавних, некомерційних організаціях, приватних підприємствах тощо).

Іноді муніципальна служба або служба в органах місцевого самоврядування розглядається у світі як різновид і державної служби, і